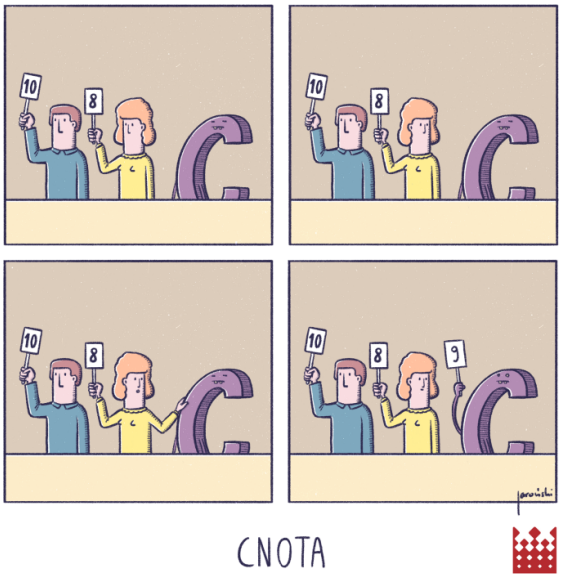
CNOTA

il. Paweł Jaroński

„Prawdziwa cnota krytyk się nie boi” – „Lepsza cnota w błocie niż niecnota w złocie” – „Cnota z okazją razem noc przespały. Cnoty nie było, kiedy rano wstały”. Odgadniecie, kto jest autorem każdej z tych maksym? Podpowiemy, że każda z nich powstała na gruncie polszczyzny, ale każda w innej epoce – każda też wyszła spod pióra innego autora. Warto wiedzieć, że rzeczownik CNOTA (dawniej mający postać CZSNOTA) to jedno z naszych najstarszych słów: powstał od przymiotnika CNY (dawniej CZSNY) jako nazwa zespołu cech, takich jak honor, uczciwość, szlachetność, prawość, zacność, niewinność. Z czasem znaczenie ogólne rozbiło się na kilka znaczeń szczegółowych. We współczesnych słownikach jest tych znaczeń zazwyczaj od dwóch do czterech, przy czym CNOTA ‘dziewictwo’ jest starannie oddzielana od pozostałych CNÓT.